SZEGEDI
SZIMFONIKUS
ZENEKAR

Újra együtt

2021.

MÁJUS 10. kedd 19.30 h

Szegedi Nemzeti Színház: VASZY-bérlet/6

MENDELSSOHN-EST

F. Mendelssohn-Bartholdy:

Szentivánéji álom – Nyitány és Szvit, Op. 21 és 61
Hegedűverseny, e-moll, Op. 64
IV. („Olasz”) szimfónia, A-dúr, Op. 90

szólista: Tóth Kristóf – hegedű
vezényel: Gyüdi Sándor

Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809–1847), a német koraromantika kiváló mesterének fantáziáját a mesék világa kora ifjúságától erősen foglalkoztatta. Többször is olvasta Shakespeare tragédiáit és vígjátékait. Ezek hatására, 17 évesen írta mindmáig egyik legnépszerűbb művét, a **Nyitány**t Shakespeare **Szentivánéji álom** c. mesés színjátékához. A darab mesebeli világon keresztül mutatja be a szerelem örömeit és kínjait. A komponista különös zenei érzékkel tudta megtartani Shakespeare szereplőinek jellemét és a mondanivaló üzenetét, hangulatát. A tétel legelején és legvégén felhangzó négy mágikus fúvósakkord Liszt szerint olyan, mint amikor valaki lassan lehunyja szemét, a külvilágot kizárva egy álomvilágba csöppen, majd ezután szemét kinyitva az álomvilágnak mond búcsút.
A darab főtémája bemutatja az erdő tündéreit, a melléktéma a komikus szereplőket, a mesterembereket és Zubolyt ábrázolja, míg a zárótéma a bergamaszk táncot szólaltatja meg – 4/4-es olasz táncdal.
(forrás: a Nemzeti Filharmonikusok online műsorismertetője, 2002/2003-as évad)

1843-ban Mendelssohn Op. 61-es számozással – részben az ifjúkori Nyitány elemeinek felhasználásával – kísérőzenét komponált Shakespeare vígjátékának előadásához. A Szegedi Szimfonikus Zenekar 2012-ben közreműködött a Pesti Magyar Színházban az eredeti koncepció szerinti előadásban, de a mai gyakorlatban a mű koncertdarabként, a kísérőzenéből szerkesztett szvitként van jelen. A válogatás a kottakiadók és az előadók döntésén múlik. A mai esten a Nyitányt a virtuóz **Scherzo** követi, mely a tétel címét szó szerint véve a szimfonikus irodalom talán leginkább „játékos” tétele. A **Notturno** a Shakespeare-i meseerdő éjszakáját jeleníti meg az erdőhöz a német komponista számára elválaszthatatlanul hozzátartozó kürtökkel. Az Allegro apassionato jelzésű **Intermezzo** hangulatából kiderül, hogy a mese szereplőiben igazi szenvedélyek ébrednek, míg a tétel utolsó szakasza a mesteremberek falusias tánca. A vígjátékban Theseus és Hyppolita esküvőjén felhangzó **Nászinduló** – mivel hangfelvételét évtizedek óta játsszák házasságkötések bevonuló zenéjeként – a mai hallgatóban egyértelműen esküvői hangulatot kelt. *(Gyüdi Sándor)*

Mendelssohn első, manapság is sokat játszott d-moll hegedűversenyét tizenhárom esztendősen komponálta – ezután azonban újabb huszonhárom évig nem nyúlt e műfajhoz. Az **e-moll hegedűverseny** (Op. 64) így már a zeneszerző utolsó alkotókorszakában keletkezett, nyilvánvalóan az összegzés igényével – még ha ez az összegzés a versenymű eredendően könnyebb műfajában természetesen egészen más, kevésbé fajsúlyos zenei formában jelentkezett is, mint az ugyancsak ez idő tájt teljessé formált Éliás oratóriumban.
A Hegedűverseny csillogó felszíne, a szinte tüntetően egyszerű tematika, a finálé „szentivánéji” hangulata azonban némileg megtévesztő: Mendelssohn számos formai újításnak is teret engedett e művében, melyek a korabeli közönség számára igencsak meglepőek lehettek – szemben a mai hallgatók gyanútlan többségével, akik számára részben épp e mű testesíti meg „a (mindenkori viszonyítási alapul szolgáló) hegedűverseny”-t.
Így például a szólista azonnali belépése (a korábban „kötelező” zenekari bevezetés mellőzésével) akkoriban még sokkal váratlanabb hatást kelthetett, aminthogy az egyes tételek közötti „átkötés” is (a lassú tétel előtt a fagott kitartott hangjával, majd a finálét megelőző, tematikájában egyben a nyitótételre is visszautaló rövid, szinte beszédszerű hegedűszólóval) egy addig csak más műfajokból ismert megoldás felbukkanásának meglepetését válthatta ki. S éppígy, kár volna átsiklanunk afelett a kisebb forradalom felett, amelyet az első tétel szólókadenciájának kiírása (tehát nem az előadó saját improvizációjára bízása), s egyúttal a főtéma visszatérése elé helyezése jelentett (a megszokott, közvetlenül a tétel vége előtti megszólalással szemben).
Az e-moll hegedűverseny dallamossága révén máig az egyik leggyakrabban játszott és legnépszerűbb versenymű. (forrás: a Nemzeti Filharmonikusok online műsorismertetője, 2002/2003-as évad)
Molnár Antal zenetörténész szerint az e-moll hegedűversenyben fellelhető mindaz, ami Mendelssohn költészetére jellemző: romantikus szenvedély, viharzás, érzéki ellágyulás, boldog elégedettség, fájdalmas rezignáció, kellemes tréfa és titokzatosság. Immáron több mint másfél évszázada Mendelssohn versenyműve képviseli a romantikus hegedűverseny-szépségideált, amelyben a szerzőnek nemes egyszerűséggel sikerült egyesíteni a virtuozitást és a költészetet. (www.mrze.hu)

Anglia, Svájc és Franciaország mellett Felix Mendelssohn Itáliát is felkereste 1830-ban. A latin szellem talán senkihez nem állt olyan közel, mint hozzá, a múzsák kedvencéhez, a szerencse fiához (patinás, jómódú nagypolgári családból származott – a szerk.). De Mendelssohn Itália tükrében is önmagát, hazáját, a német szellemet vizsgálta: *„...a számtalan ciprus, a sűrű mirtusz és babérágak a magunkfajtára idegenszerűen hatnak, s amikor itt azt mondom, hogy számomra a bükkök, hársak, tölgyek és fenyők tízszer szebbek és festőibbek, ujjal mutatnak rám: az északi medve...”* – írja egyik, apjához intézett levelében Rómából. Alighanem igazat adhatunk a zenetörténésznek, Batta Andrásnak: *„Tölgy és mirtusz – észak és dél: az A-dúr szimfónia mögött ez a két jelkép rejtőzik. Mert megszólal a német tölgyerdők kürthangú zenéje is a Ländler-jellegű, népies menüett-tétel középrészében, a Trióban.”*

A négytételes, a zarándokmenetet idéző lassú tétel ellenére alapvetően játékos, vidám hangulatú, virtuóz hangszerelésű **IV. szimfónia** nagy sikert arató ősbemutatója 1833-ban volt a megrendelő Londoni Filharmóniai Társaság előadásában, a szerző vezényletével. Nyomtatásban csak Mendelssohn halála után jelent meg: innen a csalóka, magas opus-szám.

Az első tétel (Allegro vivace) azonnal elénk varázsolja Itália napfényes, kék egét és derűs, nyüzsgő életét. Táncos lejtésű, szüntelenül kopogó, pergő ritmus és gyönyörű, lendületes, fülbemászó dallamok jellemzik. Formálása a beethoveni hagyományt követi, például azzal, hogy egy nagyon fontos témát, a fafúvósok kis indulóját csak a kidolgozási részben mutatja be először, annál nagyobb szerepet kap azonban a tétel további részeiben.

A második tétel (Andante con moto) az Itáliában oly gyakran látható zarándokmenet zsánerkép-szerű ábrázolása. A mély vonósok lépegető figurái fölött fafúvósok kórusa szólaltatja meg az – állítólag cseh zarándokoktól hallott – éneket. A menet egyre közeledik, a zene erősödik, majd két lírai közjáték után ismét elhalkul és távolodva a semmibe vész.

A harmadik tétel (Con moto moderato) a már említett kedves, népies egyszerűségű 3/4-es tánc, középrészében az erdő-zenével.

A negyedik tétel (Saltarello. Presto) rendkívül gyors tempójú nápolyi „ugrós” tánc, mely virtuóz játszanivalót kínál a zenekar minden szólamának. Körtánc, vagyis rondó-formában dolgozza fel a zeneszerző, a rondó-közjátékok nagyon ötletesek, karakterük erősen különbözik a főtémáétól, de a fergeteges tánc szédítő irama egy pillanatra sem szűnik. *(forrás: BFZ műsorfüzet)*

Tóth Kristóf 2000-ben született Budapesten. 4 évesen kezdte zenei tanulmányait Soltész Ildikónál. 2014-ben felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Előkészítő tagozatára. Tanárai Kokas Katalin és Szenthelyi Miklós voltak. Jelenleg Baráti Kristóf és Kováts Péter növendéke. Első jelentős szakmai sikerét 2010-ben érte el az Országos Koncz János Hegedűversenyen, ahol első helyezett lett. Ezt követte számos hazai verseny, mint például a 2014-es Zathureczky Ede Emlékverseny, illetve a nemzetközi versenygyőzelem, többek között az I. Fehér Ilona Nemzetközi Hegedűverseny, illetve a zágrábi XXI. Nemzetközi Hegedűverseny első helyezése. Résztvevője volt Shlomo Mintz, Mimi Zweig, Pavel Vernikov kurzusainak. Szólistaként fellépett többek között a MÁV Szimfonikus Zenekarral, a Zuglói Filharmonikusokkal, a Győri, illetve Szegedi Szimfonikus Zenekarokkal, a Kolozsvári Filharmonikusokkal. 2009-től rendszeresen fellépett a stuttgarti Telemanner Ifjúsági Zenekarral, akikkel, számos német városon túl, New Yorkban is szólistaként szerepelt. 2012-ben önálló estje volt a Budafok Tétény-Promontor Kulturális Napok keretében és részt vett a Budapesti Fesztiválzenekar Noé bárkája című produkciójában. 2013-ban szólistaként lépett fel az Óbudai Társaskörben a Budapesti Vonósokkal, illetve ösztöndíjasként részt vett Stuller Gyula mesterkurzusán Blonay-ban (Svájc). Ez alapján meghívást kapott Biel-Bienne-be (Svájc), ahol Mendelssohn e-moll hegedűversenyének I. tételét játszhatta zenekarral. 2015-ben fellépett a Kovács Dénes emlékhangverseny keretében a Liszt Ferenc Kamarazenekar kíséretében a Zeneakadémia nagytermében. 2018 decemberében jelent meg az a lemezfelvétel, melyen Csemiczky Miklós művei szólalnak meg szegedi művészek előadásában. A Szegedi Szimfonikus Zenekar kíséretében, Gyüdi Sándor vezényletével a szerző hegedűversenyét tolmácsolja ezen a CD-n Tóth Kristóf, aki 2019-ben Junior Prima díjat kapott.

Gyüdi Sándor (1959) természettudományos tanulmányait követően a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán diplomázott, 1988-ban a Szegedi Nemzeti Színház karigazgató-karmesterként szerződtette. 1999-től a Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgató karmestere, 2008-tól vezető karmestere és művészeti vezetője, 2018-tól újra igazgató karmestere. Közben 2008 és 2018 között a Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója, majd 2018 és 2020 között zeneigazgatója. 1988 óta a Vaszy Viktor Kórus vezető karnagya. Koncerteket és operaelőadásokat dirigál európai országokon túl Kubában, Mexikóban, Izraelben, Kínában és Koreában, nemzetközi zenei versenyek zsűritagja, oktató a Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Zeneművészeti Karán. Egyéb elismerései mellett 2006-ban Liszt Ferenc-díjban részesült, 2014-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével, 2016-ban a Lengyel Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével tüntették ki.

Következő koncertjeink

2022.
MÁJUS 21. szombat 19 h
Korzó Zeneház:

BARABÁS LŐRINC SZERZŐI ESTJE

Barabás Lőrinc
& Szegedi Szimfonikus Zenekar:
Játék – Egy nem létező film zenéje – ősbemutató; Metamorfózis

szólista: Barabás Lőrinc – trombita
vezényel: Gyüdi Sándor

Különleges koprodukcióban működik együtt hazánk egyik legismertebb jazz-trombitása és a Szegedi Szimfonikus Zenekar. A Játék című trombitára és szimfonikus zenekarra írt mű ősbemutatója mellett megszólal még a szerző 2019-ben született Metamorfózis című szerzeménye is. Az előadás egy egyedi fúziót eredményez, ahol a szerző a jazz és az elektronika világából érkezett és ez a zenei világ szólal meg a szimfonikus zenekarral előadva.

Az előadás INGYENES.
A részvétel regisztrációhoz kötött:
https://forms.gle/pwtP8ruURsE98F679

2022.
MÁJUS 29. vasárnap 11 h
Szegedi Nemzeti Színház:
DÉLELŐTTI HANGVERSENYEK-bérlet/4

KIS KEZEK – NAGY MESTEREK –

Szeged ifjú virtuózai muzsikálnak
Pavlovits Dávid: **Concertino gitárra**
Seitz: **G-dúr versenymű,**
Op.13 – III. tétel
Kummer: **C-dúr gordonka concertino**
– I. tétel
Massenet: **Thaïs – Méditation**
Hubay: **Románc;**
Vivaldi: **a-moll kettősverseny oboákra**
– III. tétel;
Vivaldi: **F-dúr blockflöte verseny,**
Op. 10, no.1 – I. tétel;

közreműködők a Király-König Péter Zeneiskola és a Pro Musica Zeneiskola tanítványai:
Beláz Marcell, Scheinpflug Emma, Ludányi Márk, Kövecs Renáta Abigél, Demeter Dóra Bianka, Szabó Hanna, Tasnádi Annaléna, Riesing Borka
felkészítő tanárok: Gaál István, Soós-Kirnyák Melinda, Pécsiné Pánczél Mária, Czéh Ágnes, Farkas Krisztina
vezényel: Gyüdi Sándor
műsorvezető: Lukácsházi Győző

2022.
MÁJUS 30. hétfő 19 h
Korzó Zeneház:

KORTÁRS KORZÓ

találkozás kortárs zeneszerzőkkel
– koncert és beszélgetés
a MAGYAR KLASSZIKUS ZENE NAPJÁN, ősbemutatóval
Rózsa Pál: **Concerto B. B. gordonkára és zenekarra, op. 648 – ősbemutató**
Magda Dávid: **Sinfonietta**
Madarász Iván: **Gitárverseny**
Mezei Szilárd: **Krétakörvirág**
– a Magyar Klasszikus Zene Napjára komponált mű ősbemutatója

közreműködők:
Bánkövi Bence Balázs – gordonka
Marija Rasić – gitár
vezényel: Gyüdi Sándor

Támogatónk: NKA Nemzeti Kulturális Alap · Emberi Erőforrás Támogatáskezelő

A belépés ingyenes!

2022.
JÚNIUS 7. kedd 19 h
Új-Zsinagóga (Szeged):

A SZEGEDI SZIMFONIKUS ZENEKAR MEGLEPETÉS KONCERTJE

vezényel: Gyüdi Sándor

Jegyvétel május 1-től nyitvatartási időben lehetséges a zsinagógában.
Egységes jegyár: 2.500 Ft/fő.
Helyfoglalás érkezési sorrendben.

2022.
JÚLIUS 13. szerda 21 h
Dóm tér:

AJÁNDÉKKONCERT

vezényel: Pál Tamás

AZ AJÁNDÉKKONCERTRE VONATKOZÓAN CSAK JÚNIUS 12. UTÁN TUDUNK INFORMÁCIÓT ADNI!

Kérjük, kövessék honlapunkat (www.symph-szeged.hu) és facebook-oldalunkat (https://www.facebook.com/symphszeged/)!

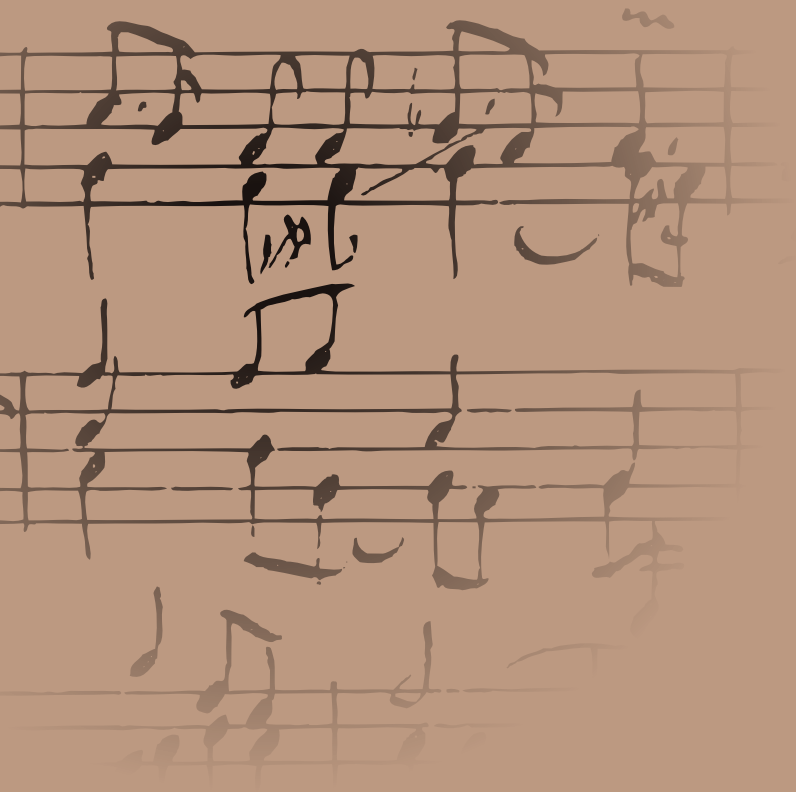

Szegedi Szimfonikus Zenekar

H-6720 Szeged, Széchenyi tér 9.
Telefon/Fax: 62/420-256, 426-102 és 20/250-2624
web: www.symph-szeged.hu
e-mail: orch@symph-szeged.hu
Igazgató: Gyüdi Sándor

Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft.

Szegedi Iroda
6720 Szeged, Klauzál tér 7.
Tel.: 62/425-260; 30/336-4279
e-mail: szeged@filharmonia.hu
Irodavezető: Pesti Ágota

EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKEZELŐ
NKA Nemzeti Kulturális Alap
Szeged
filharmónia MAGYARORSZÁG
CZIFFRA 100